

EKİM İÇİN TOPRAK HAZIRLIĞI

Nohut; derinlere inebilen kök yapısı ve kurağa dayanması nedeniyle toprak seçiciliği olmayan bir bitkidir. Hemen hemen her çeşit toprakta tarımı yapılabilir. Çok tuzlu topraklar ve taban suyu yüksek arazilerde nohut üretimini sınırlandıran önemli faktörlerden biri olduğu için, nohut tarımı için uygun değildir. Sonbaharda pullukla ve kazayağı gibi, toprağı 10-15 cm alttan işleyen aletlerle toprak sürülür ve kışa öylece girmesi sağlanır. Nohut bitkisi çok iyi ve itinalı bir şekilde hazırlanmış olan tohum yatağına ihtiyaç göstermez. Genellikle kaba topraklarda nohudun çimlenmeleri için uygun olup, ince toz haline getirilmiş topraklarda çimlenme düşmektedir. Toprak işlenmesi 1-2 defa yapılabilir. Bu işleminin 10-15 cm derinlikte olması yeterlidir. Daha sonra, tırmıkla tarla yüzeyi düzlenebilir. Bu şekilde, tarla ekime hazır hale getirilmiş olur.

EKİM ZAMANI

Nohut, yazlık bir bitki olduğundan ekimler bahar aylarında yapılır. Genel bir takvim vermek gerekirse, 15 Mart-30 Nisan arası ekim için uygun zamandır. Özellikle antraknoz hastalığına hassas çeşitlerde, hastalığın etkisini en aza indirmek için, ekimler Mayıs ayı ortalarına da sarkıtılabilir. Ancak, geç ekim sayesinde antraknoz hastalığından kaçmaya çalışırken, geç gelen yağışlar nedeniyle verimin düşeceği ayrıca, yine geç gelen bu yağışlar nedeniyle bitkinin antraknoz hastalığına

da yakalanma riskinin bulunduğu hiçbir zaman akıllardan çıkarılmamalıdır. Küçük taneli "Desi" tipi nohut çeşitleri, iri taneli "Kabuli" tipi nohut çeşitlerine göre soğuğa daha dayanıklı olduklarından, daha erken ekilebilirler. Bunlar için çimlenme sıcaklığı ortalama 5 °C iken, iri taneli nohut çeşitlerinde minimum toprak sıcaklığı 10 °C olmalıdır. Her ne kadar, sığağa ve kurağa dayanıklı olsa da, eğer çiçeklenme ve bakla oluşum dönemi çok çok sıcak ve kurak bir döneme denk gelirse, çiçek ve bakla döküm oranı artar. Çok sıcak ve kurak bölgelerde, bu durum göz önünde bulundurularak ekim zamanında ayarlamalar yapılabilir. Çok geç yapılan ekimler sonucu ise, bitkiler kısa kalmakta, verim düşmekte ve bitki üzerinde sonradan oluşan baklaların olgunlaşması gecikmektedir.

ÇEŞİT SEÇİMİ

Nohut çeşidi bölgenin ihtiyaçlarına göre seçilmelidir. Nohut iriliği ve kabuk rengi ticari önemi önemli kriterler arasında yer alır. Sertifikalı tohum kullanılması önem arz etmektedir. Hastalıktan ari özellik denemelerle sabit olduğundan çiftçi için önemli bir güvence yaratmaktadır. Sertifikalı ürünlerin çimlenme yüzdesi çok yüksek olduğundan daha az tohum kullanılmasını sağlamaktadır. Enstitümüzde üretilen yeni tescilli çeşitler: Karlı, Tunç, Göktürk, Atabay, Aydoğan, Bahadır. Tescil edilen çeşitlerimizin en önemli özelliği yüksek boylu, makinalı hasada uygun ve hastalıklara toleranslı çeşitlerdir. Çeşitlerimiz dekara 125-200 kg ortalama verime sahiptir.

EKİM YÖNTEMİ

Nohut, serpme ekilebildiği gibi makine ile sıraya da ekmek mümkündür. Mibzerle yapılan ekimde sıraya ekim yapılması nedeniyle, tohumlar uygun derinliğe eşit olarak bırakıldığı için, çıkışlar eş zamanlı olacak ve tarla içerisinde

deki bitki gelişimi de yeknesak olacaktır. Serpme ekim metodunda daha fazla tohum kullanılmakta ve üniform bir çimlenme sağlanamamaktadır. En ideal ekim metodu tohum ekme makineleriyle sıraya ekimdir. Sıra arası mesafesi 25-35 cm., sıra üzeri 3-5 cm. arasında değişir. Sıraya ekimde ekim derinliği 5-6 cm. olmalıdır. Tohumlar 5-6 cm. daha derine ekilecek olursa, çimlenme zamanı, bitki başına düşen bakla ve çiçek sayısı azalır, çiçeklenme yavaş seyredir. Çeşide göre değişmekle birlikte makinalı ekimde ortalama 13-16 kg. tohum kullanılmadır.

GÜBRELEME

Öncelikle toprak analizinin yaptırılması gerekir. Analiz sonucuna göre, tavsiye edilecek gübre çeşitlerinin yine uygun miktarlarda toprağa uygulanması en idealidir. Nohut bir baklagil bitkisi olduğundan, köklerinde oluşan nodüller yardımıyla havanın serbest azotunu bağlayarak kendi azot ihtiyacını karşılamaktadır. Gerekli görüldüğünde eğer toprak analizi yapılamıyorsa, genel bir kural olarak, dekara ortalama 2-4 kg azot ve 5-7 kg fosfor verilmesi uygun olur. Verilecek gübrelerin, tamamının ekimden önce toprağa serpilerek tırmıkla karıştırılması uygun olur. Bu amaçla, 18-46-0 gübresi veya diğer adıyla diamonyum fosfat gübresinden dekara 8-10 kg uygulanabilir. Gübreler ekimle birlikte veya bir hafta önce tarlaya serpilerek ve hafif tırmıkla karıştırmak suretiyle verilmelidir.

HASTALIK VE ZARARLILARLA MÜCADELE

Nohut hasatlıklarının başında en fazla verim kaybına neden olan hastalık Atraknoz (nohut yanıklığı) hastalığıdır. Hastalıkla kültürel mücadelede ilk önce sertifikalı nohut kullanılmasına özen gösterilmelidir. Hastalıklarla bulaşık tarlalarda 3 yıl da bir ekim yapılması öneril-

mektedir. Tohumların ekimden önce %80 Thiram etken maddeli ilaçlarla ilaçlanması gerekmektedir. Bitkilerde ilk çiçekler görülmeye başladığında hastalık görülmesi halinde %25 Boscalid, %12 Pyraclostrobin etken maddeli fungusitlerle sabah erken saatlerde birkaç kez ilaçlama gerekebilir. Nohut da görülen zararlılardan beyaz sinek ve yeşil kurt zararına karşı bitkideki zarar yoğunluğuna göre insektisit kullanılması gerekmektedir. Depo zararlılarına karşıda fumigantlar kullanılmalıdır.

YABANCI OT MÜCADELESİ

Nohutta yabancı ot kontrolünde sıra arası mesafesinin büyük önemi vardır. Dar sıra aralıklarında (25-35 cm) ekilen nohut alanları, sıra aralarının erken dönemde nohut tarafından kapatılması sonucu yabancı otlar baskılanmakta ve gelişmeleri durmaktadır. Bu nedenle, dar sıralara ekilmiş alanlarda, yabancı ot problemi pek görülmez. Geniş sıra aralıklarında (45-70 cm) ekilen alanlarda ise, gelişmiş veya gelişmekte olan yabancı otlar, sıra aralarının mekanik olarak traktörle çapalanmasıyla yok edilirler.

Yabancı otların kimyasal yolla mücadelesinde, ekimden önce veya ekimden sonra bazı yabancı ot öldürücüler (herbisit) kullanılabilir. Isoxaflutole Cyprosulfamide (safener) etken maddeli herbisit ekim sonrası çimlenmeden önce uygulanmalıdır. Çıkış sonrası yabancı otlar için de Aclonifen etken maddeli ilaçlar kullanılmaktadır.

HASAT

Hasat zamanı gelmiş bitkilerde, yapraklar ve baklalar tamamen sararmıştır. Tanenin nem oranı % 15-18 arasındadır. Bu nem oranı, makine ile hasat için idealdir. Bunun üzerinde veya altındaki nem oranlarında, tane mekanik olarak zarar görür. Makineli hasada uygun olmayan çok kısa boylu veya gelişmesini tam olarak tamamlayamadığı için kısa kalmış bazı çeşitler, elle yolunarak veya elle biçilerek harman makinelerinde harmanlanarak hasat tamamlanabilir. Diğer bazı bitkilere göre, tane dökme problemi olmadığı veya çok önemsiz olduğu için hasadın geç yapılması sorun yaratmaz. Çok çok sıcak ve kurak dönemlerde, baklalarda çatlama olabilir.

Makineli hasat işleri için, normal biçer-döverler kullanıldığı gibi, yemeklik tane baklagiller için özel olarak tasarlanmış hava emişli hasat-harman makinelerini de kullanması mümkündür. Hasat edilen ürünün normal şartlarda depolanabilmesi için, tanenin nem oranı en fazla % 13-14 olmalıdır. Bunun üzerindeki nem oranları depolamada sorun yaratırken, bu değer altındaki nem oranları ise, depolama süresini arttırır.

TARM

Bu broşür Dünya Çevre Fonu (GEF) tarafından desteklenen ve FAO - Tarım ve Orman Bakanlığı işbirliği ile uygulanan 'Bolu'da Ekolojik Tarım Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi'

(TAGEMFAO22) projesi kapsamında Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Gidamız için
Ekolojik Tarım

NOHUT yetiştiriciliği

global
environment
facility
INVESTING IN OUR PLANET

ANKARA-2024